

ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ 3

ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2000

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας
- Ε.Υ.Α.Ε. Ναυστάθμου Κρήτης
- Ανταγωνιστικότητα και Εργασιακό Περιβάλλον
- Ένθετο: Το Σύνδρομο του Άρρωστου Κτιρίου
- Πίνακας Αναλύσεων Μετάλλων Βιοχημικού-Τοξικολογικού Εργαστηρίου του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Περιεχόμενα

▶ Τα Νέα του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.	
• Εγκαίνια του παραρτήματος Θεσσαλονίκης.....	1
✓ Νέες Εκδόσεις μας:	
• Νέο φυλλάδιο: Θόρυβος, αυτός ο άγνωστος	1
✓ Σεμινάρια - Ημερίδες:	
• Σεμινάρια και Ημερίδες του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.....	2
• Ημερίδα NOW.....	2
▶ Αλληλογραφία	3
• Επιστολή: Π.Δ. 305/96 και Σχέδια Ασφάλειας - Υγείας, Συντονιστές στο Στάδιο της μελέτης.....	3
▶ Επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας Ε.Υ.Α.Ε. Ναυστάθμου Κρήτης του Θανάση Σαμαρά.....	4-5
▶ Ανταγωνιστικότητα και Εργασιακό Περιβάλλον του Μηνά Αναλυτή.....	6-7
▶ Πυξίδα για την υγεία και την ασφάλεια: Το Σύνδρομο του Άρρωστου Κτιρίου Επιμέλεια: Σπύρος Δρίβας.....	Ένθετο
▶ Διεθνές Περισκόπιο	
• Ευρωπαϊκή Εβδομάδα για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία.....	8
▶ Πίνακας Αναλύσεων Μετάλλων Βιοχημικού-Τοξικολογικού Εργαστηρίου του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.	9-10
▶ Επικαιρότητα	
• Εγκύκλιος της Γ.Σ.Ε.Ε. για τον Καύσωνα	11-12
✓ Νομοθετικές Εξελίξεις	
• Π. Δ. 104/99	12
✓ Συνέδρια	13
▶ Βιβλιοπαρουσίαση Διεθνές Πρόγραμμα για τη Χημική Ασφάλεια (International Programme on Chemical Safety-IPCS).....	13

Σημείωμα της Σύνταξης

Το τεύχος που κρατάτε στα χέρια σας είναι ήδη το τρίτο της προσπάθειάς μας. Οι φίλοι που το λαμβάνουν αυξάνονται καθημερινά και καλύπτουν διαρκώς ευρύτερους τομείς επαγγελματικών χώρων. Αυτό σημαίνει ότι το περιοδικό πρέπει αργά ή γρήγορα να ανταποκριθεί στα ενδιαφέροντά τους ώστε να καταστεί όχι μόνον ένα ακόμη ενημερωτικό έντυπο αλλά και ένα πρακτικό εργαλείο. Φιλοδοξούμε να καλύψουμε τις ανάγκες των επαγγελματιών για τις νομοθετικές εξελίξεις, των τεχνικών και των επιστημόνων για χρηστική και έγκυρη βιβλιογραφία, των νέων για καινούργιους εργασιακούς προσανατολισμούς, των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους για πρακτικές ιδέες και διεθνείς εμπειρίες. Με λίγα λόγια, ελπίζουμε σε μια ριζική αναθεώρηση του τρόπου με τον οποίο προσεγγίζεται η εργασία σήμερα. Οι απόψεις είναι δυνατόν να διαφέρουν αλλά μια οπτική που δεν θεωρεί ως κεντρική τη σημασία της υγείας και της ασφάλειας στους χώρους εργασίας, είναι απλώς αδιανόητη.

Επιλέξαμε να προβάλλουμε το έργο Επιτροπών Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας. Πιστεύουμε ότι η απόφασή μας είναι δυνατό να δράσει ως κίνητρο για τη σύσταση νέων και την ενεργοποίηση παλαιών. Στο ένθετο παρουσιάζουμε το φαινόμενο του άρρωστου κτιρίου.

Καλή μελέτη και καλό καλοκαίρι!

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Περιοδικό του Ελληνικού Ινστιτούτου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας

Εκδότης:

Δρ. Βασίλης Μακρόπουλος, Πρόεδρος Δ.Σ.

Συντακτική Επιτροπή:

Μηνάς Αναλυτής, Εύη Γεωργιάδου
Σπύρος Δοντάς, Εβίτα Καταγή, Θανάσης Σαμαράς

Τηλ.: (01) 82 00 100, **Φαξ:** (01) 82 00 222

E-mail: periodical@elinyae.gr

Διεύθυνση στο Internet: <http://www.elinyae.gr/ekdoseis/periodiko.htm>

Διεύθυνση: Λιοσίων 143 και Θεμισίου 6, 104 45 Αθήνα

ISSN: 1108-5916

Την Έκδοση επιμελείται το Τμήμα Εκδόσεων του Κέντρου Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης

Οι απόψεις και οι αναλύσεις των άρθρων και των επιστολών δεν εκφράζουν απαραίτητα τις θέσεις του περιοδικού.

Καλλιτεχνική Επιμέλεια - Εκτύπωση:

ΚΑΜΠΥΛΗ adv. - Αντιγόνης 60 & Λένορμαν

Τηλ.: (01)5156810/20/30 - Φαξ: (01)5156811 - E-mail: kambili@otenet.gr

Εγκαίνια του Παραρτήματος Θεσσαλονίκης

Στις 22 Ιουνίου ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Αναστάσιος Γιαννίτσας εγκαινίασε το Παράρτημα του Ελληνικού Ινστιτούτου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας στη Θεσσαλονίκη.

Το Ινστιτούτο, με την υποστήριξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος Βιομηχανίας (Β΄ Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης), απέκτησε στη Θεσσαλονίκη υποδομές ανάλογες του σημαντικού έργου που καλείται να επιτελέσει. Το Παράρτημα θα προσφέρει, σε ιδιόκτητο χώρο 550 τ.μ., υπηρεσίες εφαρμοσμένης έρευνας, τεκμηρίωσης και πληροφόρησης καθώς και κατάρτισης.

Η ίδρυση του Παραρτήματος Θεσσαλονίκης του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. αποβλέπει στην καλύτερη ανάπτυξη και διάδοση της γνώσης που αφορά τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου στη Θεσσαλονίκη και γενικότερα στη Βόρεια

Ελλάδα. Αποτελεί επίσης πρόκληση για ευρύτερη διαβαλκανική συνεργασία με στόχο την ανταλλαγή εμπειριών και πληροφοριών για την προστασία της υγείας και την ασφάλεια των εργαζομένων.

Στην εκδήλωση των εγκαινίων τιμήθηκαν με απονομή πλακετών οι κ.κ. Αλέξανδρος Κρητικός, Επίτιμος Πρόεδρος ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., Δημήτρης Πολίτης και Αλέξανδρος Σκιαδάς, Επίτιμοι Αντιπρόεδροι.

Για επικοινωνία με το Παράρτημα:

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Εμπορικό Κέντρο Porto Center
26ης Οκτωβρίου 90
546 28 Θεσσαλονίκη

Τηλέφωνο: 031 501050

Φαξ: 031 501055

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: info.the@elinyae.gr

➔ Νέες Εκδόσεις μας

Νέο φυλλάδιο: Θόρυβος, αυτός ο άγνωστος ...

Ήχος είναι κάθε μεταβολή της πίεσης του αέρα ή άλλου μέσου, που είναι ικανή να ερεθίσει την αίσθηση της ακοής και να γίνει αντιληπτή από τον άνθρωπο.

Ο **ανεπιθύμητος, ενοχλητικός** ή και απλά **δυσάρεστος** για τον άνθρωπο ήχος λέγεται **θόρυβος**.

Από φυσική άποψη **θόρυβος** είναι ένα σύμπλεγμα ηχητικών κυμάτων με ελάχιστη ή καμιά περιοδικότητα.

Οι φυσικές έννοιες δεν επαρκούν για να καθορίσουν μόνες τους τη διαφορετική αίσθηση που προκαλεί ένας ήχος από ένα θόρυβο.

Αυτή η διαφορά καθορίζεται από υποκειμενικούς παράγοντες που προσδίδουν

σε κάθε ηχητικό ερέθισμα που γίνεται αντιληπτό, έναν επιθυμητό ή ανεπιθύμητο χαρακτήρα.

Στο φυλλάδιο αυτό θα βρείτε:

- Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του θορύβου.
- Πως γίνεται αντιληπτός ο θόρυβος.
- Πως μετράμε το θόρυβο στους χώρους εργασίας.
- Ποιες είναι οι επιπτώσεις του θορύβου στην υγεία.
- Πως μπορούμε να προστατέψουμε την υγεία μας.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΙΔΕΣ ΤΟΥ ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Το Κέντρο Κατάρτισης του Ινστιτούτου πραγματοποίησε από την αρχή του έτους τα παρακάτω σεμινάρια και ημερίδες:

1. **Σεμινάριο σε μαθητές**, μετά από αίτημα του Τεχνικού Επαγγελματικού Εκπαιδευτηρίου της Ελληνικής Βιοτεχνικής Εταιρείας - Διπλωματικού Σχολής, με θέμα «Κίνδυνοι από το ηλεκτρικό ρεύμα - ηλεκτροπληξία», στις 17 Φεβρουαρίου 2000.
2. **Σεμινάρια για Μέλη Επιτροπών Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΥΑΕ)**. Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. θέλοντας να υποστηρίξει το έργο των ΕΥΑΕ, υλοποίησε μια σειρά ταχύρυθμων σεμιναρίων για τα μέλη τους, τη χρονική περίοδο Μαρτίου - Ιουλίου 2000. Λόγω της μεγάλης συμμετοχής στα σεμινάρια αυτά, για κάθε θέμα δημιουργήθηκαν 3 τμήματα στην Αθήνα και 2 στη Θεσσαλονίκη. Τα θέματα που αναπτύχθηκαν στα σεμινάρια ήταν:
«Νομοθετικές Υποχρεώσεις - Ρόλος Μελών ΕΥΑΕ»
«Κίνδυνοι για την ΥΑΕ από φυσικούς παράγοντες»
«Κίνδυνοι για την ΥΑΕ από χημικούς παράγοντες»
«Κίνδυνοι για την ΥΑΕ από την οργάνωση εργασίας»
«Κίνδυνοι που προέρχονται από κτιριακές δομές - Αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης»
3. **Σεμινάριο σε θέματα Ιατρικής της Εργασίας** από 17 έως 21 Απριλίου 2000 μετά από αίτημα του Ο.Σ.Ε. για την εκπαίδευση των ιατρών της επιχείρησης.
4. **Σεμινάριο σε εργαζόμενους της ΕΛΕΜΚΟ Α.Ε.** μετά από αίτημα της εταιρείας με θέμα «Υγεία και Ασφάλεια στην εργασία» για το προσωπικό της, στις 15, 16 και 18 Μαΐου 2000.
5. **Σεμινάριο σε μέλη Επιτροπών Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας της Ολυμπιακής Αεροπορίας**, μετά από αίτημα της Ομοσπονδίας Σωματείων Πολιτικής Αεροπορίας (ΟΣΠΑ) από 22 έως 26 Μαΐου 2000.
6. **Ημερίδα σε εργαζόμενους του Νομού Σερρών**, μετά από αίτημα του Εργατικού Κέντρου Νομού Σερρών, με θέμα «Υγεία και Ασφάλεια στην εργασία», στις 3 Ιουνίου 2000.

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. θα υλοποιήσει την περίοδο Σεπτεμβρίου - Δεκεμβρίου 2000 σειρά επιδοτούμενων προγραμμάτων κατάρτισης, διάρκειας 150 ωρών το καθένα, εκ των οποίων τα δύο απευθύνονται σε εργαζόμενους **Μηχανικούς Τεχνικών Εταιρειών** - πτυχιούχους Α.Ε.Ι., Τ.Ε.Ι. και Τεχνικών Σχολών - που η έδρα τους βρίσκεται στην Περιφέρεια Αττικής. Το πρώτο θα υλοποιηθεί σε πέντε μη συνεχόμενες εβδομάδες (εβδομάδα παρά εβδομάδα), καθημερινά από 09.00 - 15.00, ενώ το δεύτερο σε επτά εβδομάδες, καθημερινά από 17.00 - 21.00 (κάθε δύο εβδομάδες θα υπάρχει κενό μίας εβδομάδας). Πληροφορίες για απαιτούμενα δικαιολογητικά τηλ.: 8200110, 8200126.

ΗΜΕΡΙΔΑ NOW

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. ως συντονιστής του προγράμματος **NOW** το οποίο είχε θέμα τη «Δημιουργία νέων επαγγελματικών ευκαιριών για γυναίκες επιστήμονες, μέσω της πληροφόρησης, εκπαίδευσης και επαγγελματικής προώθησης στα θέματα Διαχείρισης Υγείας & Ασφάλειας της Εργασίας, Περιβάλλοντος και Ποιότητας», **διοργάνωσε την τελική ημερίδα παρουσίασης των αποτελεσμάτων του προγράμματος** στις **14/7/00 στην αίθουσα διαλέξεων του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.**

Πληροφορίες: κα Α. Δήμου, τηλ. 8200134

ΕΤΑΙΡΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ NOW:

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΦΟΡΕΑΣ: Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας

ΕΘΝΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ: Γενική Γραμματεία Ισότητας

Σύνδεσμος Ελληνίδων Επιστημόνων (ΣΕΕ)

Ένωση Διπλωματούχων Ελληνίδων Μηχανικών (ΕΔΕΜ)

Eurospace Ε.Π.Ε.

Netsmart Α.Ε.

Delta Film International Α.Ε.

ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ: Centre de Formation a vocation Européenne (CFAS)

Επιστολή: Π.Δ. 305/96 και Σχέδια Ασφάλειας-Υγείας, Συντονιστές στο Στάδιο της μελέτης

4 χρόνια από την ισχύ του Π.Δ. 305/96 για τα Κινητά Εργοτάξια και ειδικά των Μεγάλων Δημόσιων Τεχνικών Έργων, ενημερούμενος με διάφορους τρόπους, με λύπη μου αντιλαμβάνομαι επικίνδυνες υπεραπλουστεύσεις σχετικά με τα Σχέδια Ασφάλειας-Υγείας και τα προσόντα των Συντονιστών Εκπόνησης μελέτης, όπου υπάρχουν.

Η όποια αναθεώρηση στο πιο πάνω Π.Δ., που θεωρώ απαραίτητη, πρέπει να βασιστεί σε μεγάλη ομάδα Μηχανικών διαπιστωμένης εμπειρίας στην Κατασκευή Τ.Ε. και ταυτόχρονα στην Ασφάλεια-Υγεία Εργασίας-Κατασκευών ανά είδος

(Σήραγγες, Γεφυροποιία, Οδοποιία κλπ.) πέραν από τα υπάρχοντα όργανα και θα πρέπει να εστιάζεται, πλην άλλων, στα πιο κάτω:

1. Στα τυπικά, **αλλά περισσότερο στα ουσιαστικά προσόντα** των Συντονιστών εκπόνησης μελέτης και των μελών της τυχόν μελετητικής ομάδας, κατάλληλα σε ειδικότητες στελεχωμένης ανά είδος Τ.Ε.

2. Στο ΣΑΥ πρέπει να περιέχονται **ΟΛΟΙ ΟΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ** για τους Εργαζόμενους και την Κατασκευή. Υποχωρήσεις του τύπου «ότι δεν έχει προβλεφθεί στο ΣΑΥ θα συμπεριληφθεί στο

ΦΑΥ» είναι ανεπίτρεπτες και προδρώνουν αποδεκτή επικίνδυνη άγνοια των μελετητών ή/και έλλειψη πρωτογενών στοιχείων.

3. Στον υπερτονισμό ευθύνης Εργολάβου και **πάντοτε του Κύριου του Έργου που κάνει αποδεκτό ΣΑΥ χωρίς να έχει ελεγχθεί από κατάλληλη στελεχωμένη ομάδα του**, που έχει την ευχέρεια να διαθέτει, όταν μάλιστα το κόστος κατασκευής εξαρτάται από την ύπαρξη καταστροφικών κινδύνων.

Ν. Παπαδιονυσίου
Μεταλλειολόγος Ε.Μ.Π.
Σύμβουλος Ασφάλειας Εργασίας

Φίλες και φίλοι,

Σας υπενθυμίζουμε ότι:

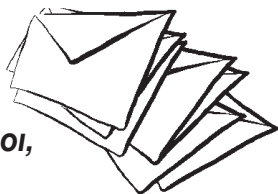
Οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι επιστολές σας για να δημοσιεύονται είναι:

→ τα κείμενα να μην ξεπερνούν 200 λέξεις και

→ να είναι ενυπόγραφα

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. διατηρεί το δικαίωμα της επιλογής, σε περίπτωση πληθώρας επιστολών προς δημοσίευση.

Μπορείτε να στέλνετε τις επιστολές σας στη διεύθυνση του περιοδικού, με την ένδειξη «για τη στήλη αλληλογραφίας».

Στα πλαίσια της προσπάθειάς μας να δημιουργήσουμε ένα μητρώο παραληπτών που πραγματικά ενδιαφέρονται για την ύλη του περιοδικού μας, σας παρακαλούμε - αν δεν το έχετε ήδη κάνει από το πρώτο κιόλας τεύχος - να μας στείλετε τα προσωπικά σας στοιχεία και τη διεύθυνση που θέλετε να γίνεται η αποστολή με ευαγάγνωστα κεφαλαία γράμματα:

- Ονοματεπώνυμο
- Ιδιότητα
- Διεύθυνση αποστολής με Τ.Κ. και Περιοχή
- Τηλέφωνο

Αν πιστεύετε ότι ο χώρος της εργασίας σας πρέπει να λαμβάνει και αυτός το περιοδικό ξεχωριστά, συμπληρώστε την επωνυμία και την πλήρη διεύθυνση:

- Επωνυμία
- Διεύθυνση αποστολής με Τ.Κ. και Περιοχή
- Τηλέφωνο

ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., Λιοσίων 143 & Θειρσίου 6, 10445 ΑΘΗΝΑ,
ή στο **Φαξ: 8200222**, ή
στο **e-mail: periodical@elinyae.gr**

Επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας

- Ε.Υ.Α.Ε. Ναυστάθμου Κρήτης

του Θανάση Σαμαρά

Επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας

Οι εκπρόσωποι και οι επιτροπές των εργαζομένων για την επαγγελματική υγεία και ασφάλεια, δύνανται να έχουν αξιόλογη επίδραση στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Αυτοί βοηθούν στην επίτευξη καλής επικοινωνίας με τους εργοδότες, προωθούν τη συνεργασία στα σχετικά ζητήματα, αποτελούν το μέσο συμμετοχής των εργαζομένων στην πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου, θέτουν τα προβλήματα προς λύση και γενικά αναδεικνύουν την επαγγελματική υγεία και ασφάλεια σε καθημερινό ζήτημα υψίστης προτεραιότητας.

Η νομοθεσία

Σημαντικό όργανο βελτίωσης των συνθηκών εργασίας σε επίπεδο επιχείρησης, όπως ορίζεται και στη νομοθεσία για την επαγγελματική υγεία και ασφάλεια, αποτελούν οι Επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ε.Υ.Α.Ε.). Σύμφωνα με το Ν. 1568/1986 «οι εργαζόμενοι σε επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από πενήντα (50) άτομα έχουν δικαίωμα να συνιστούν επιτροπή υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, αποτελούμενη από εκλεγμένους αντιπροσώπους τους στην επιχείρηση». Ο αριθμός των μελών των επιτροπών αυτών εξαρτάται από τον αριθμό των εργαζομένων στην επιχείρηση. Σε επιχειρήσεις που απασχολούν κάτω από 20 άτομα, οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα να επιλέγουν, με πλειοψηφία, έναν εκπρόσωπό τους για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας.

Οι Ε.Υ.Α.Ε. και οι αντιπρόσωποι των εργαζομένων για θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας είναι όργανα συμβουλευτικά. Οι αρμοδιότητες των οργάνων αυτών στην επιχείρηση είναι ποικίλες. Μελετούν τις συνθήκες εργασίας, προτείνουν μέτρα για τη βελτίωσή τους και παρακολουθούν την τήρηση των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας. Προτείνουν μέτρα για την αποτροπή επανάληψης σοβαρών εργατικών ατυχημάτων. Συμμετέχουν στη διαμόρφωση της πολιτικής της επιχείρησης για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου, ενημερώνονται από τη διοίκηση για τα στοιχεία των εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών, όπως και την εισαγωγή νέων παραγωγικών διαδικασιών, μηχανημάτων, εργαλείων και υλικών που μπορεί να επηρεάζουν τις συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας. Σε

περίπτωση άμεσου και σοβαρού κινδύνου καλούν τον εργοδότη να λάβει τα ενδεικνυόμενα μέτρα, χωρίς να αποκλείεται και η διακοπή λειτουργίας της παραγωγικής διαδικασίας. Τέλος, με τη συμφωνία του εργοδότη, τα όργανα αυτά μπορούν να ζητούν τη συνδρομή εμπειρογνομόνων.

Ο εργοδότης οφείλει να διευκολύνει την Ε.Υ.Α.Ε. ή τον αντιπρόσωπο των εργαζομένων στην άσκηση των καθηκόντων τους, να τους ενημερώνει και να τους παρέχει κάθε στοιχείο που αφορά την επιχείρηση και είναι σχετικό με το έργο τους. Ο εργοδότης ζητά τη γνώμη των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους για την ασφάλεια και την υγεία κατά την εργασία και εξασφαλίζει την ισόρροπη συμμετοχή τους. Οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους έχουν δικαίωμα να απευθύνονται στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας και να παρίστανται κατά τις επισκέψεις και τους ελέγχους, όπου μπορούν να διατυπώνουν τις παρατηρήσεις τους. Ο εργοδότης πρέπει να εξασφαλίζει σε κάθε εργαζόμενο κατάλληλη και επαρκή εκπαίδευση στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας.

Η Επιτροπή του Ναυστάθμου Κρήτης

Ιστορικό

Στη ναυπηγοεπισκευαστική μονάδα του Ναυστάθμου Κρήτης του Πολεμικού Ναυτικού εργάζονται περίπου 1.000 πολίτες και άλλοι τόσοι στρατιωτικοί, συμπεριλαμβανομένων και των πληρωμάτων των υπό επισκευή πολεμικών σκαφών. Ο εργασιακός χώρος έχει έκταση περίπου 180.000 τ.μ. και πλήθος εγκαταστάσεων όπως: πλωτές δεξαμενές, συνεργεία, τμήματα παροχής ενέργειας, διακίνηση - διάθεση καυσίμων, αποθήκες, γραφεία, νοσοκομείο, κ.ά.

Το Νοέμβριο του 1987 συγκαλέσθηκε η πρώτη Γενική Συνέλευση των εργαζομένων στο ναύσταθμο, για ενημέρωση επί των θεμάτων επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας. Τον Ιανουάριο του 1988 εκλέχθηκε η πρώτη εξαμελής Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας. Από τότε, κά-

θε δύο χρόνια εκλέγεται νέα Ε.Υ.Α.Ε. για να εκπροσωπεί τους εργαζόμενους του ναυστάθμου στις διαδικασίες πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου.

Οι εργασίες στο ναύσταθμο καλύπτουν μεγάλο φάσμα ειδικοτήτων πανεπιστημιακής, τεχνολογικής και τεχνικής εκπαίδευσης, που με τη συνεργασία των ανειδίκευτων εργαζομένων φέρνουν σε πέρας τις εργασίες επισκευών και μετασκευών των πολεμικών σκαφών.

Δράση

Σύμφωνα με την Ε.Υ.Α.Ε. του ναυστάθμου, τα μέλη της αφιερώνουν, σε ένα χώρο όπου οι συνθήκες εργασίας συνεχώς μεταβάλλονται, το χρόνο και την προσπάθεια που απαιτούνται για τον έλεγχο της παραγωγικής διαδικασίας, τον εντοπισμό και την καταγραφή των κινδύνων και κάνουν την τελική παρέμβαση προς βελτίωση των συνθηκών εργασίας.

Έτσι δύο τουλάχιστον μέλη της επιτροπής επισκέπτονται συστηματικά, σε καθημερινή βάση, τους χώρους εργασίας, όπου αντιμετωπίζονται άμεσα και επί τόπου οι περιπτώσεις υψηλού κινδύνου που θα τύχουν. Μετά τις επισκέψεις ακολουθούν προφορικές ή γραπτές παρεμβάσεις της επιτροπής προς τη διοίκηση, με κοινοποίηση στον Τεχνικό Ασφαλείας ή/και τον Ιατρό Εργασίας, για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, με στόχο την πρόληψη. Ο χρόνος απασχόλησης των μελών της επιτροπής, για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου, αποφασίστηκε από την Επιθεώρηση Εργασίας Χανίων, λόγω διαφοράς μεταξύ της Ε.Υ.Α.Ε. και της Διοίκησης του ναυστάθμου.

Αποτέλεσμα της δραστηριοποίησης των εργαζομένων του ναυστάθμου και της δράσης της Ε.Υ.Α.Ε. που εξέλεξαν, είναι η περάτωση εργασιών

και η λήψη μέτρων για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου. Η επιτροπή αναφέρει ότι με τις παρεμβάσεις της γίνεται προσπάθεια βελτίωσης των επικινδύνων καταστάσεων που δημιουργούνται καθημερινά στους χώρους εργασίας του ναυστάθμου. Αναφέρει επίσης ότι αν και υπάρχει συνεχής βελτίωση των συνθηκών εργασίας, πολλές φορές οι προσπάθειες αυτές δεν αποδίδουν ικανοποιητικά αποτελέσματα για τους εργαζόμενους. Έτσι, διαιωνίζονται σοβαρές εκκρεμότητες σχετικά με τη βελτίωση του φωτισμού, τη βελτίωση του εξαερισμού και της απαγωγής επιβλαβούς σκόνης στα συνεργεία, τη βελτίωση της θέρμανσης χώρων, τη βελτίωση ακαταλλήλων κτιριακών εγκαταστάσεων, παροχής προστατευτικών μέσων, κ.ά.

Αναφέρεται επίσης ότι οι σχέσεις της Ε.Υ.Α.Ε. με τους εργαζόμενους, αλλά και με την υπηρεσία, είναι γενικά καλές και ότι η πολύχρονη παρουσία και δραστηριότητά της έχει βοηθήσει στην κατά το δυνατόν βελτίωση των συνθηκών εργασίας και την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου.

Άλλες δραστηριότητες

Η Ε.Υ.Α.Ε. του Ναυστάθμου Κρήτης διατηρεί γραφείο στο χώρο εργασίας, όπου φυλάσσει το αρχείο της με τα πρακτικά των συσκέψεων και τα διάφορα έγγραφα, τις δημοσιεύσεις,

τη σχετική νομοθεσία, τα ενημερωτικά έντυπα και φυλλάδια, τη βιβλιοθήκη της, κ.ά.

Μεταξύ των άλλων έχει καταθέσει μελέτη για επιβλαβείς παράγοντες σε χώρους εργασίας, με σχεδιάγραμμα που προσδιορίζει τους πλέον επικίνδυνους χώρους εργασίας, όπως και ολοκληρωμένη πρόταση προς την υπηρεσία για εναρμόνιση των πάγιων διαταγών του Πολεμικού Ναυτικού με την Ευρωπαϊκή και Ελληνική νομοθεσία. Έχει επίσης οργανώσει υπηρεσία παροχής πρώτων βοηθειών, καθιέρωσε προληπτικές ιατρικές εξετάσεις και την καταγραφή των ατυχημάτων.

Η Επιτροπή στα πλαίσια της εκπαίδευσης, ενημέρωσης και πληροφόρησης των εργαζομένων στο ναύσταθμο, με στόχο την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου, αναπτύσσει πλην των εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών και εκδοτικό έργο. Οι εκδόσεις της Ε.Υ.Α.Ε. Ν.Κ. περιλαμβάνουν ανακοινώσεις, φυλλάδια, την περιοδική έκδοση «**Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία**», κ.ά.

Για το έργο της αυτό η Ε.Υ.Α.Ε. Ν.Κ. τιμήθηκε, στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας 1998, από την Ελληνική Εθνική Επιτροπή με το πρώτο βραβείο.

Σύνθεση της επιτροπής και διεύθυνση

Σήμερα η επιτροπή είναι πενταμελής, λόγω μεταβολής του αριθμού των εργαζομένων στο ναύσταθμο και αποτελείται από τους:

- Γιάννη Γαβριλάκη
- Χρήστο Δαπόντα
- Ειρηναίο Μιχαλογιαννάκη
- Μανώλη Παπασηφάκη
- Γιώργο Φραγκάκη

Διεύθυνση: Ε.Υ.Α.Ε.
Ναύσταθμος Κρήτης
Τ.Κ. 732 00 Σούδα
Τηλέφωνο: 0821 89561, εσωτ. 2481

“Ανταγωνιστικότητα και Εργασιακό Περιβάλλον”

Μηνάς Αναλυτής*

Σ’ έναν μεταβαλλόμενο κόσμο περισσότερο πολύπλοκο και λιγότερο προβλέψιμο από,τι στο πρόσφατο ακόμη παρελθόν, η εφαρμογή νέων τεχνολογιών επέφερε σοβαρές και μη αναστρέψιμες αλλαγές στην παραγωγική διάρθρωση των οικονομιών αλλά και στους συντελεστές που συμμετέχουν στην διαδικασία παραγωγής.

Σήμερα, τόσο οι επιχειρήσεις όσο και οι ίδιοι οι εργαζόμενοι βρίσκονται εκτεθειμένοι στο διεθνή ανταγωνισμό. Για να είναι ανταγωνιστικές σε μια παγκόσμια οικονομία, οι επιχειρήσεις πρέπει να παράγουν διεθνώς ανταγωνίσιμα προϊόντα, ενώ οι εργαζόμενοι σε αυτές πρέπει να έχουν υψηλή εξειδίκευση και απόδοση. Εκείνο που σήμερα αλλάζει δεν είναι μόνο η φύση της ίδιας της εργασίας (συρρίκνωση της απασχόλησης των ανειδίκευτων, νέες μορφές εργασίας, καινούργια οργανωτικά σχήματα) αλλά και οι σχέσεις μεταξύ των κοινωνικών εταίρων μέσα στην επιχείρηση, ως άμεση συνέπεια αυτών των αλλαγών.

Είναι προφανές ότι από τη μια πλευρά οι εργοδότες χρειάζονται μεγαλύτερη ευελιξία και συγκεκριμένα εργαζόμενους με προσόντα τα οποία θα τους επιτρέπουν να αποδίδουν σε διάφορες θέσεις μέσα στην επιχείρηση (εσωτερική ευελιξία). Από την άλλη οι εργαζόμενοι χρειάζονται εξασφάλιση της ικανότητάς τους για επαγγελματική ένταξη και εγγύηση των προοπτικών τους.

Χρειάζεται λοιπόν να επιτευχθεί μια σταθερή ισορροπία μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας, μια δηλαδή “ευέλικτη ασφάλεια”, η οποία σε συνδυασμό με την νέα οργάνωση εργασίας θα αναδείξει τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των επιχειρήσεων.

Από την επίτευξη αυτής της ισορροπίας, που αποτελεί κατεξοχήν τομέα δράσης των κοινωνικών εταίρων, θα εξαρτηθεί εάν θα διατηρηθεί η ικανότητα προσαρμογής των επιχειρήσεων στον νέο μεταβαλλόμενο κόσμο.

Η “ευέλικτη ασφάλεια”, η ύπαρξη της οποίας προϋποθέτει μια καλύτερη οργάνωση της εργασίας είναι δυνατόν να διασφαλίσει τις προοπτικές των εργαζομένων με τη μεγαλύτερη συμμετοχή τους στην οργάνωση της εργασίας, την παροχή περισσότερων εναλλακτικών λύσεων για τις εργασιακές ρυθμίσεις, τη μεγαλύτερη ικανοποίησή τους από το αποτέλεσμα της εργασίας τους και τη δυνατότητα ανάπτυξης των δεξιοτήτων τους. Συγχρόνως να παρέχει στους εργοδότες μεγαλύτερη ευελιξία με τη μορφή ενός εργατικού δυναμικού με περισσότερα προσόντα, να είναι ευέλικτο και είναι σε θέση να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες να αντιμετωπίζει τις αλλαγές και να συμμετέχει ενεργά στη προσπάθεια για την οικονομική ευρωστία της επιχείρησης από την οποία εξαρτάται και η δική του θέση.

Ο κοινωνικός διάλογος καλείται λοιπόν να διαδραματίσει

πρωταγωνιστικό ρόλο στην προσπάθεια για την επίτευξη της “ευέλικτης ασφάλειας”, διάλογος ο οποίος ήρθε ως συνέπεια της υποχώρησης του ταιηλορισμού που για μεγάλο χρονικό διάστημα στηρίχθηκε στην απουσία συμμετοχικών διαδικασιών μέσα στην επιχείρηση, στην ελλιπή πληροφόρηση, στην άκαμπτη ιεραρχική δομή και στις συγκρουσιακές διαδικασίες επίλυσης των διαφόρων.

Στόχος του κοινωνικού διαλόγου δεν θα πρέπει να είναι η δημιουργία μεγαλύτερης ανασφάλειας, που θα μπορούσε να έχει οικονομικό αλλά και πρωτίτως κοινωνικό κόστος, αλλά η επίτευξη ασφάλειας με την αύξηση της ευελιξίας και της ικανότητας για απασχόληση του εργατικού δυναμικού.

Το ζητούμενο σήμερα είναι η “ασφάλεια μέσω της αλλαγής” και όχι η “ασφάλεια κατά της αλλαγής”.

Είναι σαφές ότι στο περιβάλλον των ανοικτών αγορών, της κοινωνίας των πληροφοριών και της μετάλλαξης των εργασιακών προτύπων, η ίδια η έννοια της ανταγωνιστικότητας αλλάζει.

Μέχρι πρόσφατα η κυρίαρχη άποψη ήταν εκείνη, η οποία μέσω της χρήσης ορισμένων οικονομικών δεικτών, προσπαθούσε να μετρήσει την εξέλιξη των επιδόσεων του εξωτερικού τομέα της οικονομίας σε σχέση με τους εμπορικούς της ανταγωνιστές.

Ο πλέον διαδεδομένος δείκτης, ο οποίος είχε χρησιμοποιηθεί και από τον Ο.Ο.Σ.Α., (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) ήταν εκείνος που αντανάκλουσε το μισθολογικό κόστος ανα μονάδα προϊόντος.

Οι συνέπειες από την αποδοχή αυτής της άποψης ήταν εμφανείς: ανταγωνιστικότητα και μισθολογικό κόστος συνδέθηκαν αρνητικά. Ετσι μία άνοδος στο μισθολογικό κόστος μπορούσε να οδηγήσει σε πτώση της ανταγωνιστικότητας όπως αυτή μετράτο μέσω των επιδόσεων του εξωτερικού εμπορίου της οικονομίας.

Η προσέγγιση αυτή, η οποία κατόυσαν αντανάκλουσε την επικρατούσα αμερικάνικη άποψη θεωρούσε ότι ο διεθνής ανταγωνισμός μεταξύ των οικονομιών οδηγεί αναπόφευκτα σ’ ένα “παιχνίδι με μηδενικό αποτέλεσμα”: τα κέρδη που αποκομίζει μια χώρα με ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, τα πραγματοποιεί εις βάρος άλλων χωρών.

Η υιοθέτηση αυτής της άποψης οδηγεί εκ των πραγμάτων στην εφαρμογή προστατευτικών μέτρων, στη συρρίκνωση του διεθνούς εμπορίου και τελικά στην επιδείνωση του βιοτικού επιπέδου των φτωχότερων χωρών. Η ευρωπαϊκή προσέγγιση για την ανταγωνιστικότητα διαφέρει άρδην από την αμερικάνικη.

Η είσοδος στον 21ο αιώνα, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Λευκή Βίβλος της Επιτροπής για την ανάπτυξη, την

ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση, πρέπει να στηριχθεί σε μια οικονομία ανοιχτή. Ο προστατευτισμός θα ήταν αυτοκτονία για την Ευρωπαϊκή Ένωση και μόνον η ελεγχόμενη αλληλεξάρτηση μπορεί να εξασφαλίσει "θετικό παιχνίδι" για όλους, υπογραμμίζοντας έτσι την διαφορετικότητα στις δύο προσεγγίσεις.

Μπορεί σε όρους εξωτερικού εμπορίου μια οικονομία να είναι ανταγωνιστική και αυτή η ανταγωνιστικότητα να συνυπάρχει με διεύρυνση της φτώχειας και των κακών συνθηκών εργασίας. Το παράδειγμα της Βραζιλίας όπου στη δεκαετία του 1980 κατέγραφε ένα τεράστιο εμπορικό πλεόνασμα είναι αποκαλυπτικό της απλοϊκής όπως έχει αποδειχθεί άποψης περί ανταγωνιστικότητας, η οποία στηρίζεται στη μείωση του μισθολογικού κόστους.

Εμπειρικές μελέτες έχουν δείξει ότι αρκετές χώρες έχουν επεκτείνει τα ανταγωνιστικά τους πλεονεκτήματα κατακτώντας νέες αγορές συγχρόνως με την αύξηση του μισθολογικού κόστους.

Το γεγονός ότι σε ορισμένες χώρες οι μισθοί είναι χαμηλοί, αυτό δεν σημαίνει αυτομάτως ότι οι επιχειρήσεις που δρουν σ' αυτές τις χώρες είναι πιο ανταγωνιστικές.

Οι χαμηλοί μισθοί αντικατοπτρίζουν χαμηλή παραγωγικότητα, πράγμα που σημαίνει ότι το μοναδιαίο κόστος παραγωγής ίσως να μην είναι χαμηλότερο. Πόσο μάλλον, χώρες που διαθέτουν ένα ανειδίκευτο εργατικό δυναμικό και εκ της θέσεως αυτής είναι αναγκασμένες να παράγουν μόνον ένα περιορισμένο φάσμα προϊόντων και αγαθών χαμηλής ποιότητας.

Υπάρχει συνεπώς μια πολυδιάστατη και όχι μονοσήμαντη έννοια της ανταγωνιστικότητας που αντανακλάται στο μικροοικονομικό επίπεδο, στο επίπεδο δηλαδή της επιχείρησης και με ταξί των άλλων σχετίζεται με την δημιουργία ενός φιλικού εργασιακού περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο ο εργαζόμενος καλείται να αναπτύξει όλες του τις δεξιότητες. Σχετίζεται με τον ίδιο τον ανθρώπινο παράγοντα, δηλαδή τον πολυτιμότερο συντελεστή παραγωγής και με την ικανότητά του να συνεργάζεται αποτελεσματικά για την επίτευξη στόχων. Αυτή η έννοια της ανταγωνιστικότητας φαίνεται ότι ταιριάζει καλύτερα με την νέα οργάνωση της εργασίας μέσα την επιχείρηση,

που στηρίζεται στις καλές εργασιακές σχέσεις, στο πνεύμα συνεργασίας και στις απλοποιημένες διαδικασίες λήψης των αποφάσεων και ελέγχου.

Μέσα στα πλαίσια αυτά ο σύγχρονος εργαζόμενος δεν αντιμετωπίζεται ως ένας απλός εκτελεστής κάποιου έργου αλλά ως ενεργός συνεργάτης με υψηλού βαθμού γνώσεις και ικανότητες, έτοιμος να ελέγξει τις αντιξοότητες που τυχόν θα παρουσιαστούν κατά την διάρκεια της εκτέλεσης του έργου του.

Η δημιουργία λοιπόν ενός καλού εργασιακού περιβάλλοντος αποτελεί την βασική συνιστώσα της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, η οποία με τη σειρά της οδηγεί σε ανάπτυξη, σε αύξηση των πραγματικών μισθών και στη δημιουργία νέων και καλύτερα αμοιβόμενων θέσεων εργασίας. Υπο την άποψη αυτή η εν γένει βελτίωση των συνθηκών εργασίας και ειδικότερα η τήρηση των κανόνων για την υγιεινή και την ασφάλεια των εργαζομένων συσχετίζονται θετικά με την ανταγωνιστικότητα.

Όσο η ασφάλεια κατά την εργασιακή βελτιώνεται, τόσο μειώνονται τα εργατικά ατυχήματα και οι ημέρες απουσίας από την εργασία, αξιοποιείται ο παραγωγικός εξοπλισμός ενώ αυξάνεται ο όγκος της παραγωγής και βελτιώνεται η ποιότητά της.

Αντίθετα, άσχημες συνθήκες εργασίας οδηγούν σε αύξηση των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών, αύξηση του κόστους των παραγομένων αγαθών και στην υπολειτουργία της επιχείρησης. Δηλαδή σε σπατάλη των σπάνιων παραγωγικών πόρων. Το εργασιακό περιβάλλον μπορεί και πρέπει να γίνει βασικός μοχλός για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας. Αποτελεί εξάλλου μονόδρομο στην εποχή της ΟΝΕ που εισέρχεται η χώρα μας. Η ανταγωνιστικότητά μας θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητα των επιχειρήσεων να παράγουν ποιοτικώς αναβαθμισμένα προϊόντα, πράγμα που σημαίνει επιχειρήσεις οι οποίες προάγουν τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας, που δημιουργούν ένα καλό εργασιακό περιβάλλον χωρίς συγκρούσεις και που αξιοποιούν και ανταμοιβούν κατάλληλα τον ανθρώπινο παράγοντα, εφαρμόζοντας μια αποτελεσματική πολιτική κινήτρων.

Η εποχή των ανταγωνιστικών υπο-

τιμήσεων που προσέδιδε βραχύβια πλεονεκτήματα στην εθνική μας οικονομία έχει παρέλθει ανεπιστρεπτί. Κάποτε στηριζόμενοι σε νομισματικά τεχνάσματα αδιαφορούσαμε ουσιαστικά για την πραγματική οικονομία. Σήμερα οι όροι έχουν αλλάξει. Στον τομέα αυτό θα δίδεται εφεξής η μάχη της ανταγωνιστικότητας και ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων μπορεί να αποβεί καθοριστικός επιτυγχάνοντας ταυτόχρονα την ανταγωνιστική αναβάθμιση της ελληνικής οικονομίας και την βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος, στόχους καθόλα συμβατούς. ■

* Διδάκτωρ Οικονομολόγος του Πανεπιστημίου Poitiers της Γαλλίας. Κέντρο Εφαρμοσμένης Ερευνας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Βιβλιογραφία:

- Αναλυτής Μηνάς: "Προς ένα νέο πρότυπο απασχόλησης", **Καθημερινή** 16.03.97.
- Αναλυτής Μηνάς: "Η παγκοσμιοποίηση ως πρόκληση για την Ευρωπαϊκή Ένωση", **Καθημερινή** 4.07.98.
- "Ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα, απασχόληση: οι προκλήσεις και η αντιμετώπισή τους για τη μετάβαση στον 21ο αιώνα" Λευκό Βιβλίο. **Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων** συμπλήρωμα 6/93.
- "Δράση για την απασχόληση στην Ευρώπη: ένα σύμφωνο εμπιστοσύνης" **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, Δελτίο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπλήρωμα 4/96.
- "Πρόγραμμα κοινωνικής δράσης 1998-2000" **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, Γενική Διεύθυνση Απασχόληση, εργασιακές σχέσεις και κοινωνικές υποθέσεις. Μονάδα V/1 1998.
- "Σύμπραξη για μια νέα οργάνωση της εργασίας" Πράσινη Βίβλος. **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, Δελτίο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπλήρωμα 4/97.
- Asenio, A, Mazier, J: "Competitivité, avantages coûts et hors - coûts et specialisation." **"Revue d' Economie Industrielle** no 55, 1er trimestre 1991.
- Coriat, B: "The new dimension of competitiveness: towards a european approach", **The IPTS Report Special issue Made in Europe** June 197. No 15.
- Jacquemin, A: Les enjeux de la compétitivité européenne et la politique industrielle communautaire en matière d' innovation". **Revue du Marché commun et de l' Union Européenne**. No 396 Mars 1996.
- Jacquemin, A: "European Competitiveness: challenges ahead". Conference given on 20.04.95, seminar in european microeconomics. **European Commission Brussels**.

Πυξίδα για την υγεία και την ασφάλεια

Το Σύνδρομο του Άρρωστου Κτιρίου (Sick Building Syndrome)

ΕΝΘΕΤΟ Ν° 3

Θέματα
Επαγγελματικής
Υγείας: Ν° 3

Άρρωστο Κτίριο:

Ο όρος «άρρωστο κτίριο» χρησιμοποιείται για να χαρακτηρίσει τα καινούρια κτίρια που δεν προορίζονται για βιομηχανική χρήση αλλά για να στεγάσουν υπηρεσίες ή κατοικίες και που παρουσιάζουν προβλήματα «εσωτερικής ρύπανσης».

Εσωτερική Ρύπανση:

Ως «εσωτερική ρύπανση» νοείται η κακή ποιότητα του αέρα των εσωτερικών χώρων ο οποίος εμπεριέχει φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς βλαπτικούς παράγοντες, σε συνάρτηση με τις μικροκλιματολογικές συνθήκες που χαρακτηρίζουν τους χώρους.

Σύνδρομο του Άρρωστου Κτιρίου:

Ο όρος «σύνδρομο του άρρωστου κτιρίου» χρησιμοποιείται για να εκφράσει την κακή κατάσταση υγείας (τουλάχιστον του 50% των ενοίκων), που χαρακτηρίζεται από συγκεκριμένα συμπτώματα, αποδιδόμενα αποκλειστικά και μόνο στην εσωτερική ρύπανση του αέρα του κτιρίου.

Συμπτώματα:

Τα κυριότερα συμπτώματα που παρουσιάζουν οι ένοικοι κατά την παραμονή τους σ' ένα άρρωστο κτίριο είναι:

- ✓ δύσπνοια
- ✓ ξηρός βήχας
- ✓ πονόλαιμος
- ✓ βράχνιασμα
- ✓ ρινόρροια
- ✓ δακρύρροια
- ✓ φτάρνισμα
- ✓ ερεθισμός του δέρματος (εξανθήματα)
- ✓ πονοκεφάλους
- ✓ ζαλάδες
- ✓ ναυτία
- ✓ πνευματική κόπωση
- ✓ σύγχυση
- ✓ σωματική κόπωση
- ✓ λήθαργο
- ✓ πεπτικές διαταραχές

Παθολογικές Εκδηλώσεις:

Η μακροχρόνια παραμονή σ' ένα άρρωστο κτίριο μπορεί να προκαλέσει λοιμώξεις όπως:

- ✓ ρινίτιδες (αλλεργικές, ή από μη αλλεργικές αιτίες)
- ✓ ιγμορίτιδες
- ✓ ωτίτιδες
- ✓ επιπεφυκίτιδες
- ✓ πνευμονίες
- ✓ δερματίτιδες (εκζέματα)
- ✓ παθήσεις του πεπτικού συστήματος

και άλλες ασθένειες όπως:

- ✓ νεοπλασίες
- ✓ παθήσεις του ήπατος
- ✓ παθήσεις των νεφρών
- ✓ παθήσεις του κεντρικού νευρικού συστήματος

Κύριες Αιτίες:

Χημικοί παράγοντες:

- ▶ **Φορμαλδεΰδη (HCHO):** είναι υποπροϊόν καύσης και ευρέως χρησιμοποιούμενη χημική ουσία που βρίσκεται σε πολλά βιομηχανικά προϊόντα. Η παρουσία της φορμαλδεΰδης στους εσωτερικούς χώρους οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μεγάλη χρήση ρητινών που την εμπεριέχουν και από τις οποίες απελευθερώνεται. Τέτοιες ρητίνες χρησιμοποιούνται στην κατασκευή μονωτικών υλικών, επίπλων από κόντρα πλακέ, νοβοπάν ή από άλλα συνθετικά ξύλα, συνθετικών μοκετών, υφασμάτων επιπλώσεως κλπ. Η φορμαλδεΰδη επίσης μαζί με άλλες αλδεΰδες αποτελεί ένα από τα προϊόντα που απελευθερώνονται κατά την καύση των τσιγάρων.
- ▶ **Μονοξειδίο του άνθρακα (CO):** είναι ένα άχρωμο και άοσμο αέριο το οποίο παράγεται κατά την ατελή καύση. Όταν εισέρχεται στον ανθρώπινο οργανισμό ενώνεται με την αιμοσφαιρίνη και εμποδίζει την κατανομή του οξυγόνου στα κύτταρα.
Ένα μέρος της ποσότητας του μονοξειδίου του άνθρακα που εντοπίζεται στους εσωτερικούς χώρους των κτιρίων προέρχεται από το εξωτερικό περιβάλλον δεδομένου ότι αποτελεί προϊόν αφ' ενός μεν της οδικής κυκλοφορίας, αφ' ετέρου δε της βιομηχανικής δραστηριότητας και των κεντρικών συστημάτων θέρμανσης.
Στους εσωτερικούς χώρους το μονοξειδίο του άνθρακα απελευθερώνεται κατά την καύση των τσιγάρων, καθώς επίσης και από τη χρήση μαγειρικών συσκευών αερίου.
- ▶ **Οξείδια του αζώτου (NO - NO₂):** απελευθερώνονται στον εσωτερικό χώρο με τη χρήση μαγειρικών συσκευών αερίου.
- ▶ **Αμίαντος:** αποτελεί την συλλογική ονομασία ορισμένων ορυκτών ινώδους μορφής και κρυσταλλικής δομής. Ο αμίαντος ως πρώτη ή δευτερεύουσα ύλη εντοπίζεται σε περισσότερες από 3.000 διαφορετικές τεχνικές εφαρμογές. Αναμιγνύεται με διάφορες συγκολλητικές ουσίες όπως το τιμνέτο και χρησιμοποιείται σαν οικοδομικό υλικό με την μορφή των φύλλων και των σωλήνων αμιαντοσιμέντου. Επίσης χρησιμοποιείται ως μονωτικό υλικό στα

πλακάκια, στους φούρνους, στις σόμπες, στα ηλεκτρικά σίδερα και σε άλλα προϊόντα.

Η απελευθέρωσή του στον εσωτερικό χώρο των κτιρίων οφείλεται στη σταδιακή γήρανση του υλικού, καθώς επίσης και στις παρεμβάσεις συντήρησης.

- ▶ **Τεχνητές ορυκτές ίνες:** χρησιμοποιούνται σαν θερμομονωτικά υλικά σε υποκατάσταση του αμιάντου. Τέτοιες ίνες είναι ο πετροβάμβακας και ο υαλοβάμβακας. Η απελευθέρωση του στον εσωτερικό χώρο των κτιρίων οφείλεται κύρια στις παρεμβάσεις συντήρησης.
- ▶ **Παθητικό κάπνισμα:** ένα σημαντικό μέρος της ρύπανσης του εσωτερικού αέρα, οφείλεται και στα προϊόντα καύσης του καπνού των τσιγάρων, της πίπας και των πούρων. Ο καπνός που παράγεται αποτελεί ένα μείγμα αερίων, αιωρούμενων στερεών σωματιδίων και οργανικών ουσιών που προέρχονται από την ατελή καύση τόσο των καπνών, όσο και του χαρτιού των τσιγάρων. Έχουν εντοπισθεί στον καπνό του τσιγάρου περίπου 200 χημικές ουσίες, ορισμένες εκ των οποίων είναι δυνατόν να προκαλέσουν διάφορα πνευμονικά νοσήματα αλλά και καρκίνο στους παθητικούς καπνιστές. Ο καπνός του τσιγάρου στους κλειστούς εσωτερικούς χώρους αυξάνει τις συγκεντρώσεις τόσο των αιωρούμενων στερεών σωματιδίων, όσο και των άλλων αέριων ρύπων όπως τη νικοτίνη, τους αρωματικούς υδρογονάνθρακες, το μονοξειδίο του άνθρακα, κλπ.
- ▶ **Πτητικές οργανικές ουσίες:** χημικές ουσίες όπως το τριχλωροαιθυλένιο, το τριχλωροαιθάνιο, το τριχλωρομεθάνιο καθώς και άλλοι αλογονωμένοι διαλύτες, εξαερώνονται με τη θερμοκρασία των εσωτερικών χώρων, από διάφορα προϊόντα (χρώματα, πλαστικά, κόλλες κλπ) τα οποία τις χρησιμοποιούν ως διαλύτες.
- ▶ **Στερεά σωματίδια:** σε μη αεριζόμενους κλειστούς εσωτερικούς χώρους έχει παρατηρηθεί υψηλή συγκέντρωση στερεών αιωρούμενων σωματιδίων τα οποία αποτελούν και το τελικό προϊόν της εκφυλιστικής διαδικασίας των υλικών.

Φυσικοί παράγοντες:

- ▶ **Ραδόνιο:** είναι ένα φυσικό ραδιενεργό αέριο που παράγεται από τη ραδιενεργό διάσπαση του ραδίου 226 και σε ίχνη αποτελεί συστατικό στοιχείο των βράχων και του εδάφους. Απελευθερώνεται σε αέρια μορφή στους κλειστούς εσωτερικούς χώρους των κτιρίων από τα κατασκευαστικά υλικά και το νερό. Υψηλές συγκεντρώσεις από ραδόνιο, παρατηρούνται και στους μη αεριζόμενους υπόγειους χώρους, όπου το στοιχείο απελευθερώνεται και από το έδαφος.

Βιολογικοί παράγοντες:

Οι βιολογικοί παράγοντες οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τη ρύπανση του εσωτερικού αέρα των κτιρίων είναι κυρίως τα βακτήρια, οι ιοί και οι μύκητες. Αυτοί οι βιολογικοί ρυπαντές του εσωτερικού αέρα προέρχονται από τα κλιμα-

τιστικά συστήματα με πύργους ψύξης καθώς επίσης από τους ανθρώπους και τα ζώα.

Το 1976 στη Φιλαδέλφεια των ΗΠΑ, στα μέλη ενός συνεδρίου απόστρατων λεγεωνάριων, παρουσιάστηκαν 29 θανατηφόρα κρούσματα πνευμονίας (νόσος των λεγεωνάριων). Αργότερα εξακριβώθηκε ότι η αιτία αυτής της πνευμονίας ήταν ένα μικρόβιο (λεγιονέλλα πνευμονόφιλος) που είχε αναπτυχθεί στους αεραγωγούς και τα φίλτρα του κεντρικού κλιματιστικού συστήματος του ξενοδοχείου.

Πρόληψη:

- καλή συντήρηση και καθαρισμός των κεντρικών κλιματιστικών συστημάτων.
- εναλλαγή του εσωτερικού αέρα.
- ανακύκλωση του εσωτερικού αέρα η οποία να μην υπερβαίνει το 30%.
- μείωση της χρήσης συνθετικών προϊόντων στην επίπλωση του χώρου.
- μη χρησιμοποίηση χημικών καθαριστικών.
- απαγόρευση του καπνίσματος σε κλειστούς εσωτερικούς χώρους.
- εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων με ποιοτικό και ποσοτικό προσδιορισμό των βλαπτικών παραγόντων του εργασιακού περιβάλλοντος.

Το κείμενο επιμελήθηκε ο Σπύρος Δρίβας, Ειδικός Ιατρός Εργασίας, Κέντρο Εφαρμοσμένης Έρευνας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Ευρωπαϊκή Εβδομάδα για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EASHW) διοργανώνει Ευρωπαϊκή Εβδομάδα στα πλαίσια της προσπάθειάς του για την προαγωγή της υγείας και της ασφάλειας στο εργασιακό περιβάλλον καθώς και την ευαισθητοποίηση του κοινού ως προς τους τομείς αυτούς.

«Αντιμετωπίστε τα μυοσκελετικά προβλήματα που σχετίζονται με την εργασία!» είναι το σλόγκαν των εκδηλώσεων που θα διεξαχθούν κατά τη διάρκειά της και στις 15 χώρες μέλη της Ε.Ε., δεδομένου ότι κυρίαρχο θέμα τη χρονιά αυτή θα είναι η πρόληψη των μυοσκελετικών διαταραχών που προκαλούνται από την εργασία.

Οι μυοσκελετικές διαταραχές είναι από τις συχνότερες επαγγελματικές παθήσεις. Εκατομμύρια εργαζόμενοι σε όλο τον κόσμο υποφέρουν από αυτές. Σύμφωνα με πρόσφατη ευρωπαϊκή έρευνα 30% των εργαζομένων παραπονούνται για πόνους στη μέση και την πλάτη, 17% για μυϊκούς πόνους στα χέρια και τα πόδια ενώ 45% αναφέρουν ότι εργάζονται σε κουραστική ή επώδυνη στάση. Το μήνυμα της εβδομάδας είναι ότι αυτό μπορεί να αλλάξει αφού οι διαταραχές αυτές είναι δυνατόν να αποφευχθούν αν τηρούνται οι κανόνες με τις ελάχιστες απαιτήσεις τις οποίες ορίζουν οι Ευρωπαϊκές Οδηγίες και η Νομοθεσία των χωρών μελών που εναρμονίζεται μ' αυτές. Με την πρόληψη των μυοσκελετικών διαταραχών επιτυγχάνεται και η μείωση του υψηλού κόστους που αυτές συνεπάγονται, τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για την ευρωπαϊκή οικονομία.

Η Εβδομάδα που έχει την πλήρη υποστήριξη των χωρών μελών, των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων και των εργοδοτικών φορέων, θα διεξαχθεί τον Οκτώβριο του 2000 και κάθε χώρα μέλος είναι ελεύθερη να επιλέξει την ακριβή εβδομάδα διεξαγωγής.

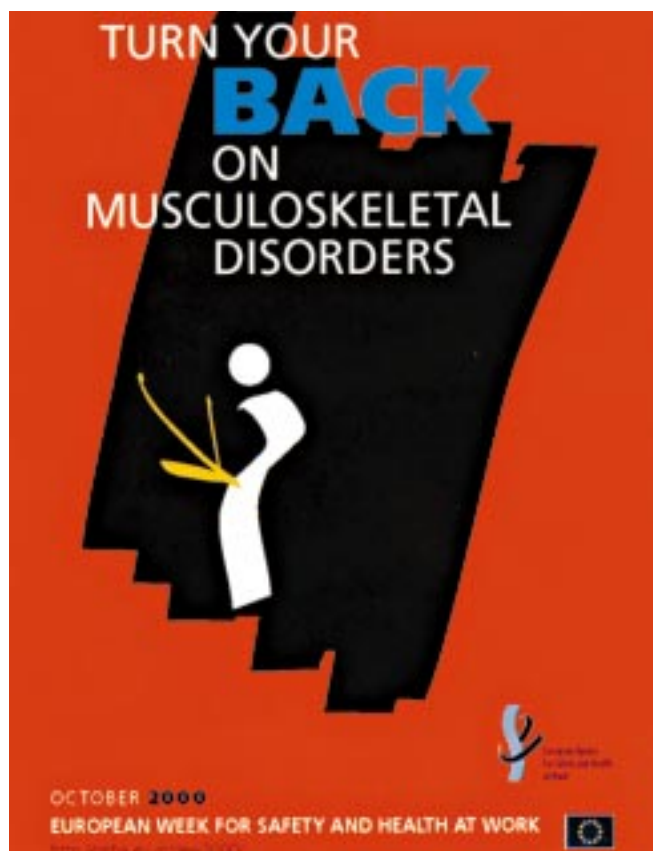
Δικαίωμα συμμετοχής έχουν όλες οι οργανώσεις και οι επιχειρήσεις οποιουδήποτε μεγέθους και τομέα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η συμμετοχή μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Επίσης ιδιαίτερα θα εκτιμηθεί και η συμμετοχή οργανισμών, συνδικαλιστικών οργανώ-

σεων, ενώσεων εργοδοτών και γενικά όλων εκείνων οι οποίοι ενδιαφέρονται και ασχολούνται με θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν λεπτομέρειες για την Εβδομάδα και τις εκδηλώσεις που οργανώνονται σε διεθνές επίπεδο, στη διεύθυνση που δημιουργήσε ο Οργανισμός για το σκοπό αυτό στο **ίντερνετ**: <http://osha.eu.int/ew2000>.

Στην Ελλάδα μπορούν να απευθύνονται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων:

Κο Ιωάννη Κωστάκο
Τηλ.: 01-3214436
Grhsa@compulink.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΒΙΟΧΗΜΙΚΟΥ-ΤΟΞΙΚΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Το εργαστήριο Βιοχημείας-Τοξικολογίας του Κέντρου Εφαρμοσμένης Έρευνας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. παρουσιάζει στο τεύχος αυτό πίνακα των αναλύσεων μετάλλων που είναι σε θέση να εκτελέσει τόσο στον αέρα των εργασιακών χώρων όσο και στα βιολογικά υγρά των εργαζομένων (ορό, ούρα, αίμα).

Οι αναλύσεις στον αέρα εκτελούνται

βάσει αναγνωρισμένων προτύπων των NIOSH και OSHA. Οι αναλύσεις στα βιολογικά υγρά έχουν αναπτυχθεί από μεθόδους της βιβλιογραφίας. Η συγκέντρωση των μετάλλων σε ορισμένα βιολογικά υγρά χρησιμοποιείται συνήθως ως βιολογικός δείκτης έκθεσης.

Στον πίνακα παρουσιάζονται οι οριακές τιμές έκθεσης των Αμερικανών

Υγιεινολόγων (TLVs-ACGIH) για τη συγκέντρωση των μετάλλων στον αέρα. Παρουσιάζονται επίσης οι φυσιολογικές ή τοξικές περιοχές συγκέντρωσης των μετάλλων στα βιολογικά υγρά.

Ο πίνακας είναι δυνατόν να τροποποιηθεί ή συμπληρωθεί λόγω αλλαγών στις αναλυτικές μεθόδους, ανάπτυξης νέων μεθόδων ή διακυμάνσεων των οριακών τιμών.

Στοιχείο/Ουσία	Υπόστρωμα	Μέθοδος	Οριακές Τιμές Έκθεσης-Χρονικά Σταθμισμένη Μέση Τιμή (TLVs/TWA-ACGIH)	Βιολογικός Δείκτης Έκθεσης (BEI-ACGIH)	Κλάδοι (Ενδεικτικά)
Αργίλιο (Al)	Αέρας	NIOSH 7013 (Ατ.Απορρ.Φλόγας)	10mg/m ³ (σκόνη Al ₂ O ₃) 5mg/m ³ (καπνοί συγκοιλ.)	-	Παραγωγή αλουμίνιας/αλουμινίου, μεταλλικές κατασκευές αλουμινίου, βιομηχανία χρωμάτων,συγκολλήσεις κ.λπ.
	Ορός	Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη	-	*	-
	Ούρα	Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη	-	-	-
Κάδμιο (Cd)	Αέρας	NIOSH 7048 (Ατ.Απορρ.Φλόγας)	0.01 mg/m ³	-	Χύτευση και επεξεργασία μη σιδηρούχων μετάλλων, παραγωγή πλαστικών, χρωμάτων, συσσωρευτών, ηλεκτρολυτικές βαφές κ.λπ.
	Αίμα	Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη	-	Αίμα: 5 μg/L	-
	Ούρα	Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη	-	Ούρα: 5 μg/g κρεατινίνη	-
Κασσίτερος (Sn)	Αέρας	OSHA ID-121 (Ατ.Απορρ.Φλόγας)	2 mg/m ³ (ως Sn)	-	Συγκολλήσεις, μεταλλικές κατασκευές κ.λπ.
	Ούρα	Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη	-	*	-
Κοβάλτιο (Co)	Αέρας	NIOSH 7027 (Ατ.Απορρ.Φλόγας)	0.02 mg/m ³ (ως Co)	-	Κεραμικά,υαλουργία κ.λπ.
	Αίμα	Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη	-	Αίμα: 1 μg/L	-
	Ούρα	Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη	-	Ούρα: 15 μg/L	-
Μαγγάνιο (Mn)	Αέρας	OSHA ID-121 (Ατ.Απορρ.Φλόγας)	0.2 mg/m ³ (ως Mn)	-	Συγκολλήσεις, μεταλλικές κατασκευές κ.λπ.
	Αίμα	Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη	-	*	-
	Ούρα	Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη	-	-	-
Μόλυβδος (Pb)	Αέρας	NIOSH 7082 (Ατ.Απορρ.Φλόγας) NIOSH 7105 (Ατ.Απορρ.Φούρν. Γραφίτη)	0.05 mg/m ³ (ως Pb)	-	Μεταλλεία,κεραμικά, υαλουργία (κρύσταλλα), παραγωγή συσσωρευτών, χρωμάτων, πιγμέντων,συγκολλήσεις, πυρομαχικά, καλλυντικά, οδηγοί αυτ/των,

Μόλυβδος (Pb) (συνέχεια)					τροχονόμοι,πρατήρια βενζίνης κ.λπ.
	Αίμα	NIOSH 8003 (Ατ.Απορρ.Φλόγας) Ατ. Απορρ.Φούρν.Γραφίτη	-	Αίμα: 30 µg/100ml	-
	Ούρα	Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη			
Νικέλιο (Ni) (αδιάλυτες ενώσεις)	Αέρας	OSHA ID-121 (Ατ.Απορρ.Φούρν. Γραφίτη)	Στοιχειακό: 1.5 mg/m ³ Διαλυτό: 0.1 mg/m ³ Αδιάλυτο: 0.2 mg/m ³	-	Μεταλλεία και μεταλλουργία (εξόρυξη,φρύξη, πυρροσυσσωμάτωση), επινικλώσεις κ.λπ.
	Αίμα Ούρα	Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη	-	*	-
Σελήνιο (Se)	Αέρας	OSHA ID-121 (Ατ.Απορρ.Φλόγας)	0.2 mg/m ³ (ως Se)	-	Κεραμική, υαλουργία κ.λπ.
	Ούρα	Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη	-	*	-
Σίδηρος (Fe)	Αέρας	OSHA ID-121 (Ατ. Απορρ.Φλόγας)	Σκόνες & Ατμοί 5mg/m ³ (ως Fe)	-	Μεταλλουργία, μεταλλικές κατασκευές κ.λπ.
	Ούρα	Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη	-	*	-
Τριοξειδίο του αρσενικού (As ₂ O ₃), ως As	Αέρας	NIOSH 7901 (Ατ.Απορρ.Φούρν. Γραφίτη)	0.01 mg/m ³ (ως As)	-	Χύτευση μη σιδηρούχων μετάλλων, παραγωγή φυτοφαρμάκων, μικροηλεκτρονική κ.λπ.
	Ούρα	Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη	-	Ούρα: 35 µgAs/L	-
Χαλκός (Cu)	Αέρας	NIOSH 7029 (Ατ.Απορρ. Φλόγας)	Ατμοί: 0.2 mg/m ³ Σκόνες: 1mg/m ³	-	Συγκολλήσεις, χαλκουργία κλπ.
	Ορός Ούρα	Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη	-	*	-
Χρώμιο (Cr)	Αέρας	NIOSH 7024 (Ατ.Απορρ.Φλόγας)	0.5 mg/m ³ (όλες οι μορφές)	-	Μεταλλεία, χαλυβουργία, ηλεκτρολυτικές βαφές, παραγωγή χρωμάτων, υφασμάτων, δερμάτων, γυαλιού,ελαστικού, λιθογραφία,φωτογραφία, τσιμεντοβιομηχανία κ.λπ.
	Αίμα Ούρα	Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη Ατ.Απορρ.Φούρν.Γραφίτη	-	Ούρα: 30 µg/g κρεατινίνη (τέλος βάρδιας)	-
Ψευδάργυρος (Zn)	Αέρας	NIOSH 7030 (Ατ.Απορρ.Φλόγας)	5 mg/m ³ (ZnO ως Zn)	-	Μεταλλεία, γαλβανιστήρια κ.λπ.
	Ορός Ούρα	Ατομ.Απορρ Φλόγας Ατομ.Απορρ. Φλόγας	-	*	-

Επεξηγήσεις συντομογραφιών

* : Δεν έχουν δημοσιευτεί έως τώρα τιμές από την Αμερικανική Εταιρία Κυβερνητικών Υγιεινολόγων Βιομηχανίας (ACGIH).

TLVs - TWA: Threshold Limit Values - Time Weighted Average της Αμερικανικής Εταιρίας Κυβερνητικών Υγιεινολόγων Βιομηχανίας (ACGIH).

BEI: Biological Exposure Indices της Αμερικανικής Εταιρίας Κυβερνητικών Υγιεινολόγων Βιομηχανίας (ACGIH).

NIOSH: National Institute for Occupational Safety and Health (υπαγόμενο στο Υπουργείο Υγείας των ΗΠΑ).

OSHA: Occupational Safety and Health Administration (υπαγόμενο στο Υπουργείο Εργασίας των ΗΠΑ).

Εγκύκλιος της Γ.Σ.Ε.Ε. για τον Καύσωνα

Δημοσιεύουμε παρακάτω την εγκύκλιο που έστειλε η ΓΣΕΕ προς τις Οργανώσεις Μέλη της με αφορμή τις συνθήκες καύσωνα:

Αθήνα 3 Ιουλίου 2000

ΓΣΕΕ
ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ 5
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Προς τις Οργανώσεις Μέλη μας

Συνάδελφοι,

Η Επιτροπή Υ+ΑΕ της ΓΣΕΕ, με αφορμή τις συνθήκες καύσωνα που αντιμετωπίζουμε αυτές τις ημέρες, αλλά και μπροστά στο ενδεχόμενο και άλλων κατά την περίοδο του καλοκαιριού, θεωρεί αναγκαίο να σας υπενθυμίσει τα αναγκαία μέτρα που πρέπει να παίρνονται, με βάση την εγκύκλιο 130329/95 του Υπουργείου Εργασίας, την οποία σας έχουμε στείλει τα προηγούμενα χρόνια, ώστε να αντιμετωπιστεί η θερμική καταπόνηση των εργαζομένων κατά τη διάρκεια του θέρους.

Ήδη η ΓΣΕΕ ζήτησε από το Υπουργείο Εργασίας τη λήψη των απαραίτητων μέτρων και την ενημέρωση των εργαζομένων γι' αυτά.

Θεωρούμε όμως απαραίτητο να ενημερώσετε και εσείς καθώς και οι Επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας τους εργαζόμενους για τα αναγκαία μέτρα και να απαιτήσετε την εφαρμογή τους στους χώρους εργασίας, δίνοντας άμεση προτεραιότητα σε χώρους ιδιαίτερα επιβαρημένους.

Όπου υπάρχει παραβίασή τους να ζητήσετε την άμεση παρέμβαση των Τεχνικών Επιθεωρητών και να ενημερώσετε και την Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της ΓΣΕΕ.

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΘΕΡΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΠΟΝΗΣΗΣ

1. **Τεχνικά μέτρα** για τη βελτίωση των κτιρίων, των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού παραγωγής για προστασία των χώρων εργασίας από τον καύσωνα, βελτίωση του αέρα των χώρων εργασίας και περιορισμό της επιβάρυνσης από συγκεκριμένες παραγωγικές διαδικασίες.
2. **Τεχνικά μέτρα** για την προφύλαξη των υπαίθριων εργασιών.
3. **Οργανωτικά μέτρα** (διαλείμματα, εναλλαγή εργαζομένων, μετάθεση ωραρίου ορισμένων εργασιών ή και συντόμευσή του κ.λ.π.)
4. **Δημιουργία προϋποθέσεων** για ανακούφιση των εργαζομένων που παρά τη λήψη των προηγούμενων μέτρων επιβαρύνονται υπερβολικά (κλιματιζόμενοι χώροι ανάπαυσης, παροχή δροσερού νερού κ.λ.π.)
5. **Προφύλαξη των εργαζομένων** με ιδιαίτερη ευαισθησία στην έκθεση σε υψηλές θερμοκρασίες και παροχή πρώτων βοηθειών.
6. **Ενέργειες ενημέρωσης** των εργαζομένων για το πρόβλημα της θερμικής καταπόνησης και μέτρα για τον περιορισμό του και ατομική προφύλαξη.

Η εφαρμογή ενός τέτοιου προγράμματος από τις επιχειρήσεις θα πρέπει να ελέγχεται ιδιαίτερα από τις επιθεωρήσεις Εργασίας όταν υπάρχει προειδοποίηση της ΕΜΥ για επερχόμενο καύσωνα.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΟ ΚΑΥΣΩΝΑ

1. Εργαζόμενοι που ανήκουν στην κατηγορία ΥΨΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ και δουλεύουν σε χώρους μη κλιματιζόμενους, με μεγάλη θερμοκρασία και βαριά εργασία να απέχουν από την εργασία τους όσο διαρκεί ο καύσωνας. Η ένταξη στην κατηγορία υψηλού κινδύνου γίνεται από το Γιατρό Εργασίας και όπου δεν υπάρχει με ιατρική βεβαίωση που προσκομίζει ο ίδιος ο εργαζόμενος.
2. Στους παραπάνω χώρους εργασίας να γίνονται τακτικά διαλείμματα (ανά ώρα) σε χώρους κλιματιζόμενους.
3. Τις μεσημεριανές ώρες θα πρέπει να διακόπτονται οι εργασίες σε ανοικτούς χώρους και εκτεθειμένους στον ήλιο.

4. Η διατροφή θα πρέπει να είναι πλούσια σε φρούτα, λαχανικά, σαλάτες και να αλατίζεται επαρκώς. Να αποφεύγονται οι λιπαρές τροφές. Κατά την εργασία να πίνετε συχνά δροσερό νερό (όχι παγωμένο) περίπου 1 ποτήρι ανά 15-20 λεπτά. Τέλος να αποφεύγονται τα αλκοολούχα ποτά, οι καφέδες και τα αεριούχα ποτά.

Ιδιαίτερη ΠΡΟΣΟΧΗ πρέπει να υπάρχει για τους εργαζόμενους καρδιοπαθείς, πνευμονοπαθείς, πάσχοντες από γενικά νοσήματα, που λαμβάνουν φάρμακα και για τις γυναίκες σε περίοδο κύησης.

Συνάδελφοι,

Θεωρούμε απαραίτητες τις παραπάνω ενέργειες σαν ελάχιστες ώστε να αντιμετωπιστεί τόσο ο καύσωνας που περνάμε αλλά και οι άλλοι που πιθανόν να υπάρξουν.

Για πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στην ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ της ΓΣΕΕ, στην κα Ραπτοπούλου Ελένη, τηλ.: 8202115.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΧΡ. ΠΑΛΥΣΠΟΛΙΟΥΛΟΣ

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Γ. ΜΑΝΩΛΗΣ

→ Νομοθετικές Εξελίξεις

Π.Δ. 104/99

Σκοπός του Π.Δ. 104/99 (ΦΕΚ Α113/99) είναι η προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 94/55/ΕΚ της 21ης Νοεμβρίου 1994 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τις οδικές μεταφορές επικίνδυνων εμπορευμάτων. (Ε.Ε L 319/7)

Οι διατάξεις αυτού του Προεδρικού Διατάγματος εφαρμόζονται στις οδικές μεταφορές επικίνδυνων εμπορευμάτων οι οποίες εκτελούνται στο εσωτερικό της χώρας ή μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε. Δεν εφαρμόζονται στις μεταφορές επικίνδυνων εμπορευμάτων τις οποίες εκτελούν οχήματα που ανήκουν στις ένοπλες δυνάμεις και σώματα ασφαλείας ή εμπύπτον στην ευθύνη τους.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Π.Δ. 104/99, η μεταφορά των επικίνδυνων εμπορευμάτων τα οποία απαριθμούνται στο παράρτημα Α επιτρέπεται, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι όροι που καθορίζονται από τα παραρτήματα Α και Β ιδίως όσον αφορά τη συσκευασία και επισήμανση των εμπορευμάτων καθώς και την κατασκευή, τον εξοπλισμό και την καλή λειτουργία του οχήματος μεταφοράς τους.

Δεν μπορούν να μεταφέρονται οδικώς τα επικίνδυνα εμπορεύματα των

οπιών η μεταφορά απαγορεύεται βάσει των παραρτημάτων Α και Β αυτού του Προεδρικού Διατάγματος.

Με απόφαση των αρμοδίων, κατά περίπτωση Υπουργών, μπορούν να ρυθμίζονται ή να απαγορεύονται οι μεταφορές ορισμένων επικίνδυνων εμπορευμάτων στον εθνικό χώρο για λόγους όπως η εθνική ασφάλεια ή η προστασία του περιβάλλοντος.

Εθνικές διατάξεις που ισχύαν μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1996 διατηρούνται, εφόσον αφορούν τις μεταφορές υλών της κλάσης 1.1, τις μεταφορές ασταθών ή και εύφλεκτων τοξικών αερίων της κλάσης 2, τις μεταφορές υλών που περιέχουν διοξίνες ή φουράνια και τις μεταφορές με δεξαμενές ή εμπορευματοκιβώτια-δεξαμενές άνω των 3000 l υγρών των κλάσεων 3, 4.2, 4.3, 5.1, 6.1, ή 8 που δεν περιλαμβάνονται στο τμήμα β) ή γ) των εν λόγω κλάσεων. Οι σχετικές διατάξεις πρέπει να αφορούν μόνο την απαγόρευση της εκτέλεσης των μεταφορών αυτών οδικώς όταν είναι δυνατό να εκτελεστούν σιδηροδρομικώς ή δια πλωτής οδού, την υποχρέωση χρησιμοποίησης ορισμένων προτιμησιακών διαδρομών ή κάθε άλλη διάταξη σχετική με τη συσκευασία υλών που περιέχουν διοξίνες ή φουράνια.

Επιτρέπεται στον εθνικό χώρο η οδική μεταφορά επικίνδυνων εμπορευμάτων που ταξινομούνται, συσκευάζονται και επισημαίνονται σύμφωνα με τις διεθνείς απαιτήσεις οι οποίες αφορούν τις θαλάσσιες ή αεροπορικές μεταφορές, όταν η όλη μεταφορά περιλαμβάνει και θαλάσσια ή αεροπορική μεταφορά.

Για τις μεταφορικές δραστηριότητες επικίνδυνων εμπορευμάτων, που περιορίζονται στον εθνικό χώρο, στην επισήμανση των εμπορευμάτων και στα αναγκαία παραστατικά έγγραφα θα χρησιμοποιείται μόνο η Ελληνική γλώσσα.

Αρμόδια αρχή για την έκδοση έγκρισης για νέους τύπους δεξαμενών και άλλων υπερκατασκευών οχημάτων που μεταφέρουν επικίνδυνα εμπορεύματα, καθώς και πιστοποιητικών έγκρισης για τα οχήματα αυτά, σύμφωνα με όσα προβλέπονται είναι το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Οι διατάξεις του Π.Δ. 355/94 (Α 189) που αντίκεινται στο παρόν Π.Δ. καταργούνται καθώς και τα προσωρινά πιστοποιητικά επαγγελματικής κατάρτισης που εκδόθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 4 αυτού.

ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

1. 30 July - 4 August, San Diego, California, USA. **"Ergonomics for the new millenium"**, 14th triennial Congress of the International Ergonomics Association and the 44th annual meeting of the Human Factors and Ergonomics Society.
Information: Human Factors and Ergonomics Society, PO Box 1369, Santa Monica, CA 90406-1369, USA. Tel. (1) 310 3941811. Telefax: (1) 310 3942410.
E-mail: hfes@compuserve.com
Internet: <http://iea2000.hfes.org>
2. 6-10 August 2000, Espoo, Finland. **"Healthy buildings 2000"**, official conference of the International Society of indoor quality and climate and the Helsinki University of Technology.
Information: Healthy buildings 2000, Ms. Leila Sarajarvi, PO Box 25, 02131 Espoo, Finland. Tel: (358) 9 4355 560. Telefax: (358) 9 4355 5655.
E-mail: info@hb2000.org
Internet: <http://www.hb2000.org>
3. 27-30 August 2000, Nice France. **"Internoise 2000"**, 29th International Congress on noise control engineering, organized by the International Institute of noise control engineering, the French Society of Acoustics and the French National Research Institute on transport and safety.
Information: Congress Secretariat - SFA, 23 avenue Brunetiere, 75017 Paris, France. Tel: (33) 1 4888 9059. Telefax: (33) 1 4888 9060.
E-mail: in2000@loa.espci.fr
Internet: <http://internoise2000.loa.espci.fr/>
4. 3-8 September 2000, Perth, Australia. **"Minesafe International 2000"**, 5th International Conference on Safety and Health in the global mining industry: a new century - a new vision - a new direction - for occupational health and safety in the International Mining Industry. An exhibition will be held in conjunction with the Conference.
Information: Minesafe Secretariat, Locked Bag N984, Perth, Western Australia WA 6844, Australia. Tel: (61) 8 9325 2955. Telefax: (61) 8 9325 5885.
E-mail: chamber@mineralswa.asn.au
Internet: <http://www.mineralswa.asn.au/minesafe>
5. 15-20 September 2000, Osasco, Brazil. **"International Asbestos Conference"**, organized by the Brazilian Asbestos Victims Group (ABREA), the International Ban Asbestos Secretariat and the Ban Asbestos Network.
Information: Laurie Kazan-Allen, PO Box 93, Stanmore, HA7 4GR, United Kingdom. Tel: (44) 20 8958 3887. Telefax: (44) 20 8958 9424.
E-mail: ibas@lkaz.demon.co.uk
giannasi@telnet.com.br
6. 25-27 September 2000, Brussels, Belgium. **"Working without limits? Re-organizing work and reconsidering workers' health"**, Joint Conference of the European Trade Union Technical Bureau for Health and Safety (TUTB) and the Joint Programme for Working life Research in a European Perspective (SALTSA).
Information: Laurent Vogel - TUTB, 5 bvd di Roi Albert II - Bte 5, 1210 Brussels, Belgium. Tel: (32) 2 224 0565. Telefax: (32) 2 224 0561.
E-mail: lvogel@etuc.org
Anders Schaerstrom, SACO Box 2206, 10315 Stockholm, Sweden. Tel: (46) 86134874. Telefax: (46) 8247701.
E-mail: anders.schaerstrom@saco.se
7. 4-6 October 2000, Dortmund, Germany. **"Safety in health services - Medical technology, radiation, electricity"**, International Symposium of the ISSA Sections on Prevention of Occupational Risks due to electricity and in health services (International Social Security Association).
Information: ISSA Symposium, Gustav-Heinemann-Ufer 130, 50968 Koln, Germany. Tel: (49) 221 3778 225. Telefax: (49) 221 3778 457.
E-mail: colloquium@bgfe.de
Internet: <http://www.bgfe.de/pages/ivss/events.htm>

Βιβλιοπαρουσίαση

Τίτλος: Διεθνές Πρόγραμμα για τη Χημική Ασφάλεια (International Programme on Chemical Safety - IPCS)

Σειρά εκδόσεων: Κριτήρια Περιβαλλοντικής Υγείας (Environmental Health Criteria)

Εκδότης: Διεθνής Οργανισμός Υγείας (WHO)

Περί τα μέσα της δεκαετίας του '70, ο Διεθνής Οργανισμός Υγείας (WHO) σε συνεργασία με το Διεθνές Γραφείο Εργασίας (ILO) και το Πρόγραμμα για το Περιβάλλον των Ηνωμένων Εθνών (UNEP) αποφάσισαν τη δημιουργία του Διεθνούς Προγράμματος για τη Χημική Ασφάλεια (IPCS).

Κύριος στόχος του προγράμματος ήταν η έκδοση μιας σειράς εγχειριδίων που θα παρείχαν χρήσιμες πληροφορίες σε επιστήμονες, τεχνικούς, γιατρούς, κλπ, με σκοπό την εκτίμηση της δράσης διαφόρων χημικών ουσιών τόσο στην υγεία όσο και στο περιβάλλον. Η σειρά αυτή ονομάστηκε 'Κριτήρια Περιβαλλοντικής Υγείας' και μέχρι σήμερα

έχουν εκδοθεί πάνω από διακόσια εγχειρίδια.

Τα εγχειρίδια είναι δυνατό να χωριστούν χονδρικά σε δύο βασικές κατηγορίες:

- Στην πρώτη κατηγορία, που είναι και η πολυπληθέστερη, ανήκουν εκείνα τα οποία στον τίτλο τους φέρουν το όνομα μιας χημικής ουσίας ή στοιχείου (π.χ. ακετονιτρίλιο, μόλυβδος, κλπ). Αναπτύσσονται σε ανεξάρτητα κεφάλαια τα θέματα τα σχετικά με τις ιδιότητες των ουσιών, τις αναλυτικές μεθόδους προσδιορισμού των, τις πηγές έκθεσης στην ουσία, τα προβλήματα μεταφοράς, διανομής ή μετατροπής, την κινητική, το μεταβολισμό και τη δράση των στον οργανισμό, την εκτί-

μηση των κινδύνων για την υγεία και τέλος, τα μέτρα και τις υποδείξεις για την προστασία της υγείας.

- Η δεύτερη κατηγορία αναπτύσσει βασικές έννοιες και τεχνικές στον τομέα της τοξικολογίας και της εκτίμησης του κινδύνου (π.χ. αρχές για την εκτίμηση κινδύνων από χημικά, βιοδείκτες κλπ) έτσι ώστε τα διεθνώς παραγόμενα ερευνητικά στοιχεία να είναι συγκρίσιμα.

Οι επιμελητές των σχετικών εγχειριδίων συμπληρώνουν κάθε έκδοση με ιδιαίτερα αναλυτική βιβλιογραφία.

ΘΕΡΜΙΚΗ ΚΑΤΑΠΟΝΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΘΕΡΟΣ

Κατά τη διάρκεια του θέρους και ιδιαίτερα σε περίοδο που δημιουργούνται συνθήκες καύσωνα, η θερμική καταπόνηση μπορεί να προκαλέσει σοβαρές βλάβες στην υγεία των εργαζομένων και προβλήματα στην παραγωγική διαδικασία.

Για την αντιμετώπιση της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων, οι Εγκύκλιοι 140120/24-7-89, 130427/26-6-90 & 130329/3-7-95 του Υπουργείου Εργασίας, απαιτούν σύνταξη σχεδίου αντιμετώπισης της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων σε επίπεδο επιχείρησης.

- Το σχέδιο συντάσσεται με τη συνεργασία του εργοδότη, του Τεχνικού Ασφαλείας, του Ειδικού Ιατρού Εργασίας και της Επιτροπής Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας.
- Στο σχέδιο αυτό εξειδικεύονται τα **οργανωτικά** και **τεχνικά μέτρα** που παίρνει η επιχείρηση με στόχο τη μείωση της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων.
- Επισημαίνεται ότι κατά τη σύνταξη του πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για τις **ομάδες εργαζομένων με ιδιαίτερα προβλήματα υγείας (ομάδες υψηλού κινδύνου)**. Οι ομάδες αυτές χρήζουν ιδιαίτερης φροντίδας και συνίσταται η αποχή τους από την εργασία για το χρονικό διάστημα της επικράτησης των συνθηκών καύσωνα.

Το σχέδιο ενδεικτικά πρέπει να περιλαμβάνει:

Ομάδες υψηλού κινδύνου:

Οργανωτικά μέτρα	Τεχνικά μέτρα	Ομάδες υψηλού κινδύνου:
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Διαλείμματα. ▶ Κατάλληλοι κλιματισμένοι χώροι για την ανάπαυση των εργαζομένων. ▶ Διάθεση στους εργαζόμενους πόσιμου δροσερού νερού (10° - 15° C). ▶ Προγραμματισμός των εργασιών που καταπονούν θερμικά, εκτός θερμοκρασιακών αιχμών. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Επαρκής γενικός εξαερισμός με ανανέωση του αέρα. ▶ Απαγωγή των ρύπων και του θερμού αέρα. ▶ Κλιματισμός των χώρων εργασίας. ▶ Θερμομόνωση, βάψιμο με λευκό χρώμα, βρέξιμο της πλάκας ή στέγης. ▶ Κατασκευή σκιάστρων. ▶ Μόνωση των πηγών θερμότητας. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Καρδιοπαθείς: με στεφανιαία νόσο, βαλβιδοπάθειες, μυοκαρδιοπάθειες. ▶ Πνευμονοπαθείς: με αναπνευστική ανεπάρκεια, πνευμονικό εμφύσημα, άσθμα. ▶ Εργαζόμενοι με σακχαρώδη διαβήτη, χρόνια νεφρική ανεπάρκεια, διαταραχές της ηπατικής λειτουργίας, του θυρεοειδούς και της αρτηριακής πίεσης, αναιμία, ψυχικά νοσήματα, δερματοπάθειες, παχυσαρκία. ▶ Εργαζόμενοι που παίρνουν φάρμακα: διουρητικά, αναστολείς ιόντων ασβεστίου, αντιχολινεργικά, ψυχοφάρμακα, αντιεπιληπτικά, αντιδιαβητικά, ορμόνες. ▶ Εγκυμονούσες.

Με την εξαγγελία επικράτησης συνθηκών καύσωνα, πρέπει να παρθούν άμεσα τα ακόλουθα μέτρα:

- Μείωση της απασχόλησης σε υπαίθριες εργασίες από τις 12:00 έως τις 15:00.
- Μείωση της απασχόλησης σε ιδιαίτερα επιβαρημένους θερμικά χώρους, όπως μηχανοστάσια, χυτήρια, υαλουργίες, κεραμοποιίες, ναυπηγικές εργασίες κλπ, από τις 12:00 έως τις 15:00.
- Μείωση των ιδιαίτερα βαρέων εργασιών.

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε μαζί μας (01 8200100) ή επισκεφθείτε τη διεύθυνσή μας στο ίντερνετ (<http://www.elinyae.gr>)